Hvordan sikrer vi en robust omlægning?

Treparten efter omlægningsplanerne

Tommy Dalgaard, Aarhus Universitet

Henrik Vejre, Københavns Universitet

AARHUS UNIVERSITY

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

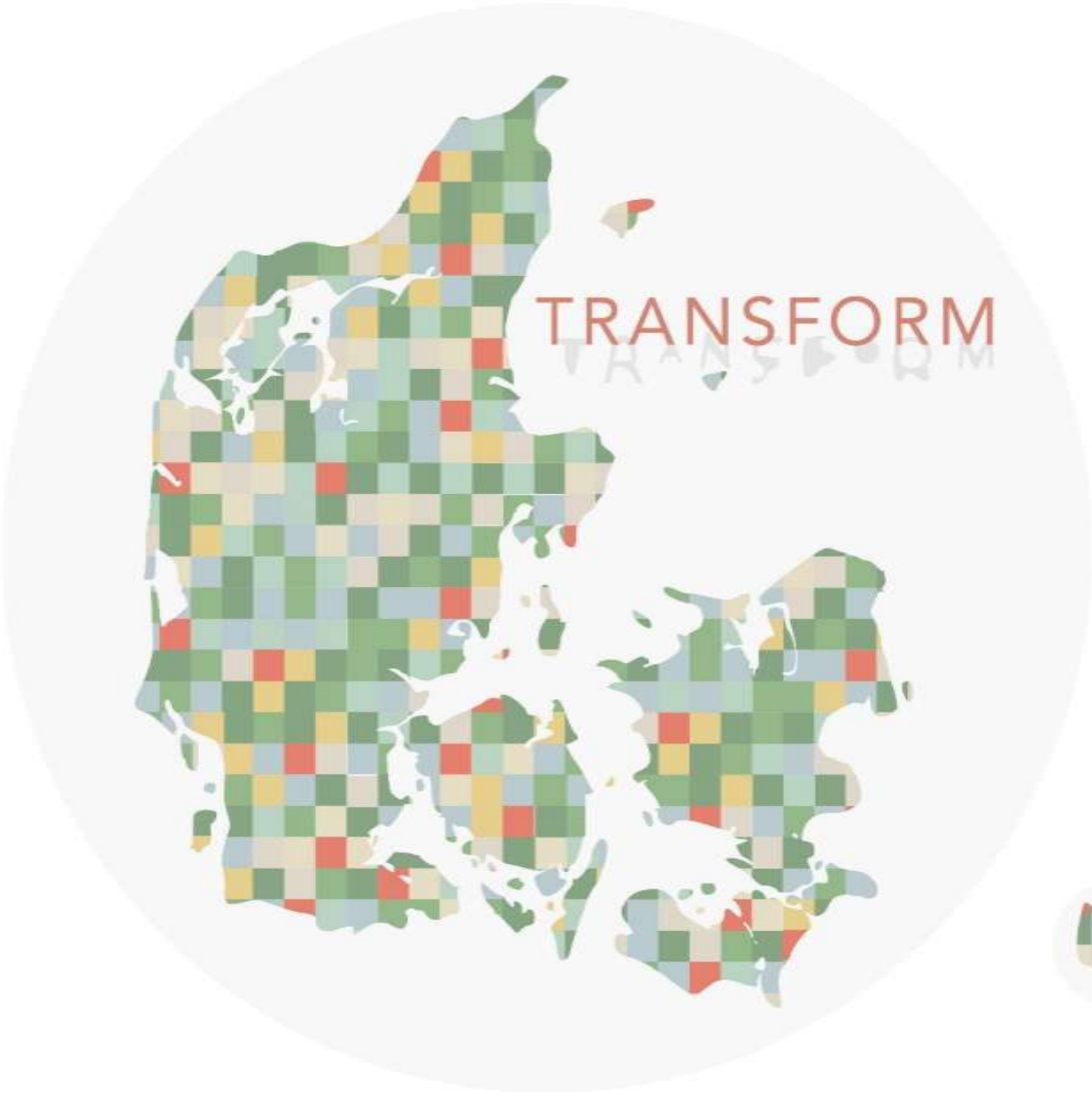

Støttet af: 15. JUNI FONDEN novo nordisk fonden

Hvad forstår vi ved robust?

Robusthed kan udtrykkes på mange måder

- En bindende plan
- Konsensus og opbakning - en aftale alle kan se sig i
- Meningsfulde arealomlægninger
- Synergier og multifunktionelle løsninger
- Målopfyldelse
- Kan overleve forandringer, enighed om narrativet og politisk kontinuitet
- Finansiering
- Strategi for en bæredygtig udvikling af landbruget på de resterende arealer

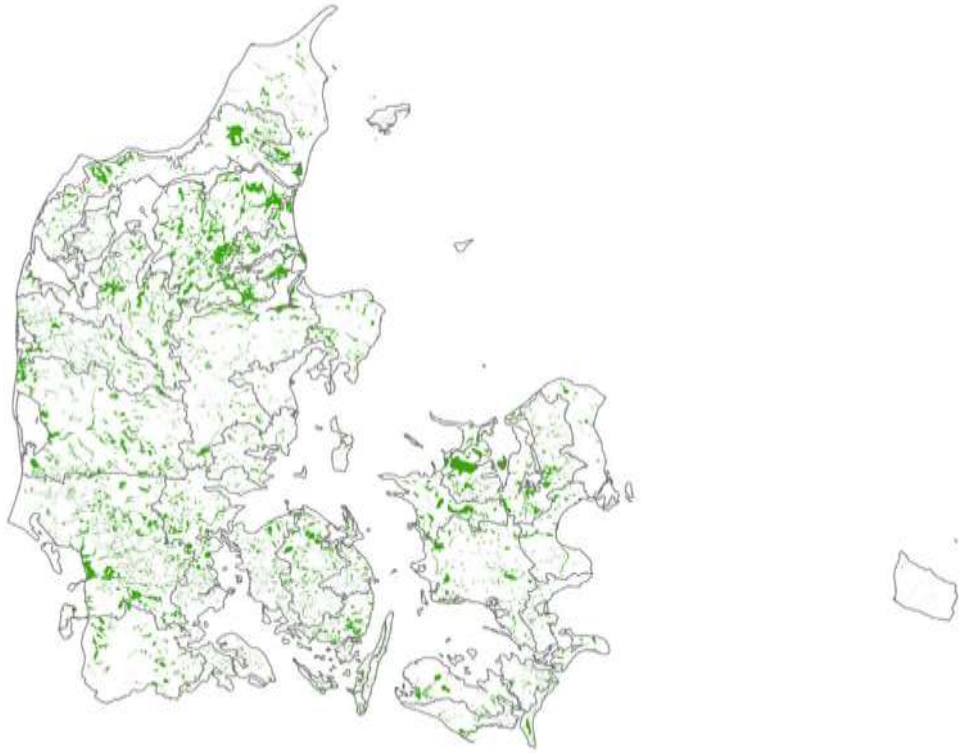

Udtræk fra MARS 1/11 2025 Etablerede, planlagte, forundersøgelse, skitseprojekter

En robust plan?

- Retligt ophæng
- Gennemtænkt og helhedsorienteret
- Opbakning hos nøgleaktører
- Fast paradigme,
  men åben for nyfortolkninger
- Kontinuitet – politisk, narrativ,
  planlæggere

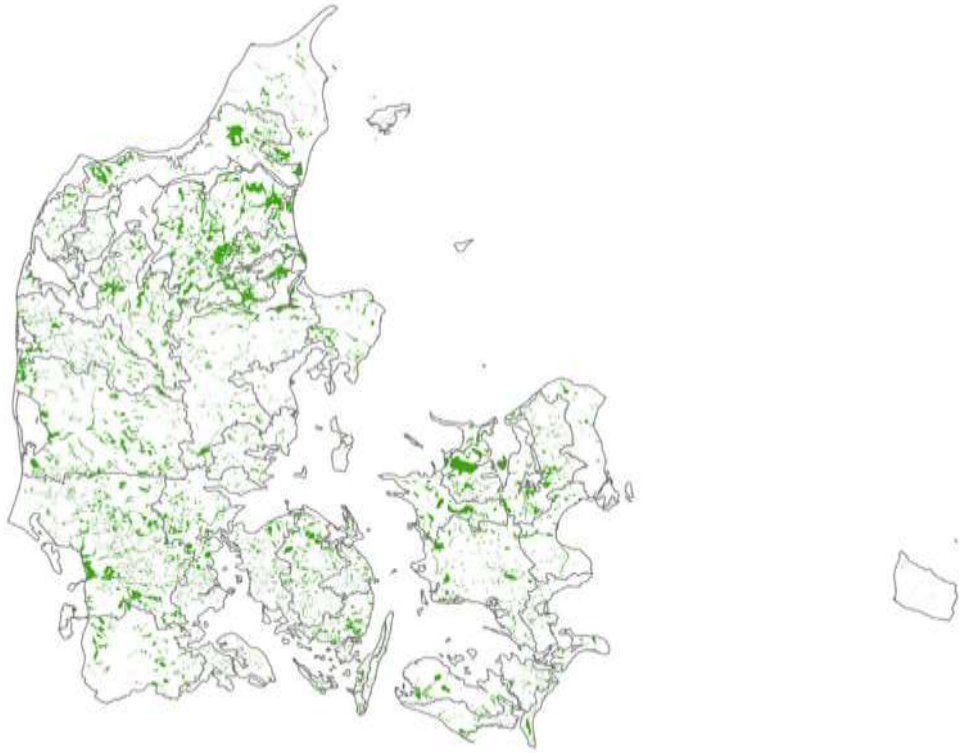

Udtræk fra MARS 1/11 2025 Etablerede, planlagte, forundersøgelse, skitseprojekter

En robust plan?

- Retligt ophæng
- Gennemtænkt og helhedsorienteret
- Opbakning hos nøgleaktører
- Fast paradigme,
  men åben for nyfortolkninger
- Kontinuitet – politisk, narrativ, planlæggere

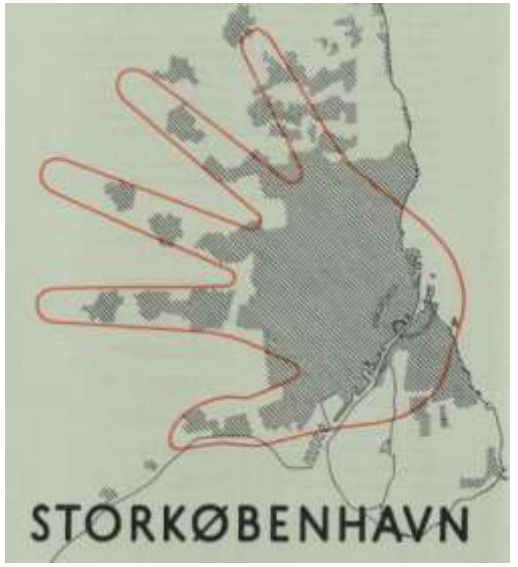

Fingerplan 1947

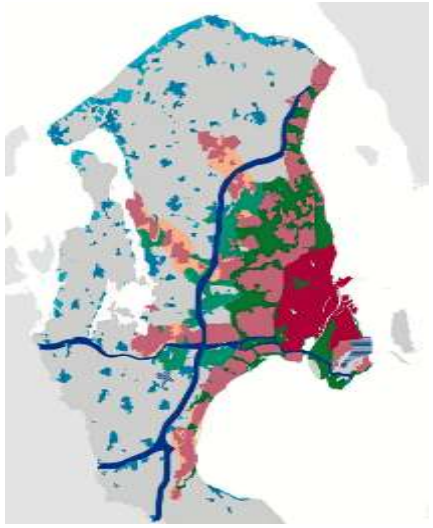

Fingerplan 2019

Bred politisk konsensus = robusthed?

- Trepartens parters opbakning i de lokale treparter er afgørende
- Landspolitikere, kommende regering
- Medlemmer af organisationerne
- Kommunalpolitikere

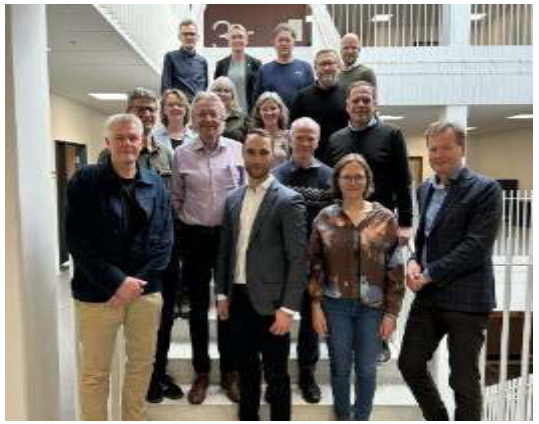

Bred folkelig opbakning
– robusthed i samfundet

- Kendskab lokalt
- Opbakning blandt lodsejere
- Opbakning blandt borgere
- Inddragelse og ejerskab
- Demokratisering af transformationen

En robust arealomlægning = meningsfulde ændrede anvendelser?

- Omlægninger der bidrager til målopfyldelse
- Grad af performance, areal-effektivitet
- Fleksibilitet i regulering

Synergier giver robuste løsninger

- Sammentænkning af N, C, natur, skov, grundvand
- Optimering af arealudnyttelse
- Også behov for ensidig anvendelse – strengt beskyttet natur
- Tænk jordbrug ind i ekstensivering

Målopfyldelse giver robuste løsninger

- Fastholdelse af mål
- Definer præcise mål for biodiversitet, skov og grundvand
- Omhyggelig omsætning af nationale mål til lokale mål

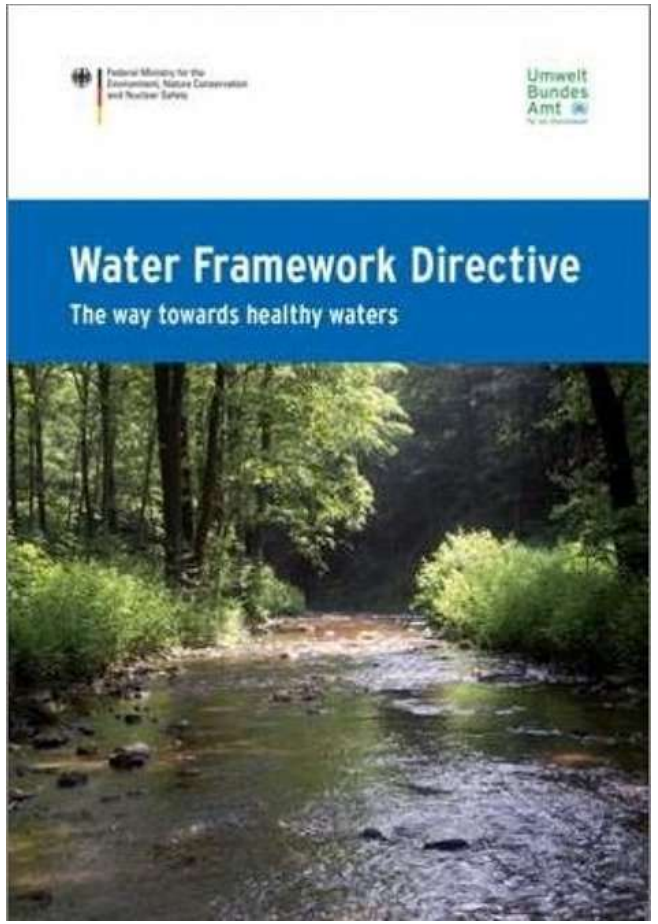

Robust finansiering

- Passende støttebeløb, der kan motivere forandringer
- Fleksibilitet i ordninger
- Flere frie midler
- Belønning af synergier
- Strategisk anvendelse af fondsmidler

En robust aftale kan alle parter se sig selv i

- Landbrugserhvervet kan se en fremtid
- Reelle fremskridt for biodiversitet og vandmiljø
- Kommunerne kan håndtere opgaven
- Den brede offentlighed kan se afkast af investeringen af offentlige midler

En robust plan kan overleve forandringer

- Alting er ikke løst med treparten
- Andre dagsordener kan presse sig på
- Nye politiske flertal kan manifestere sig, herunder

Udmøntingen af EU politikker (CAP landbrug, miljø-, klima og biodiversitet)

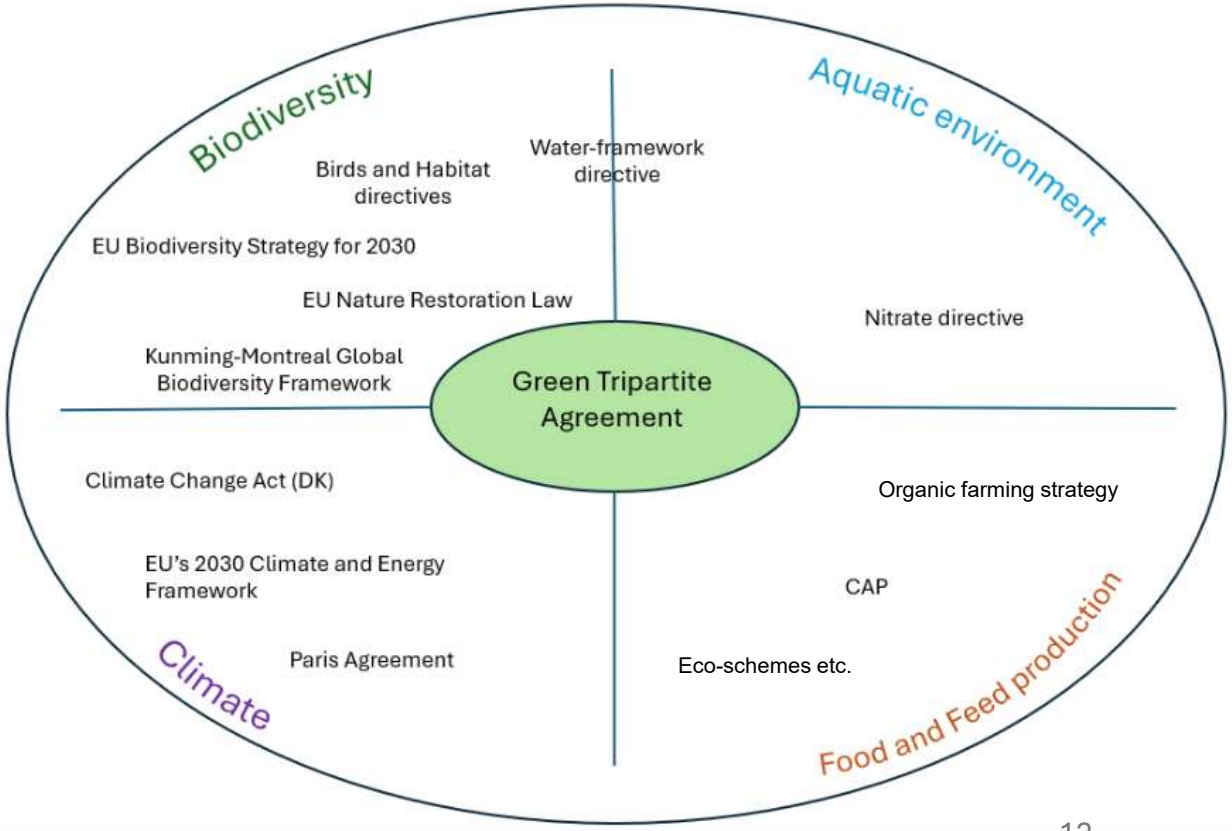

En robust plan sikrer udviklingsmulig-heder på de resterende landbrugsarealer

- Investeringssikkerhed
- Plads til at udbrede nye jordbrugssystemer
- Muligheder for intensivering
- Muligheder for nye teknologier
  - Fx bioraffinering, ny afgrøder, biobaserede gødninger mv.
- Beslutningsstøtte koblet til ny kvælstofregulering mv.
  - Særlige udfordringer ift. økologi

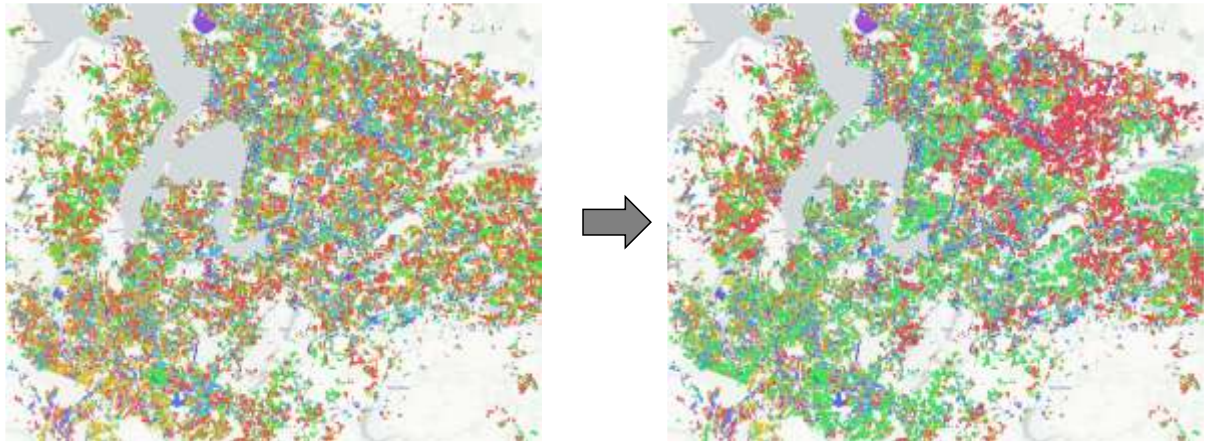

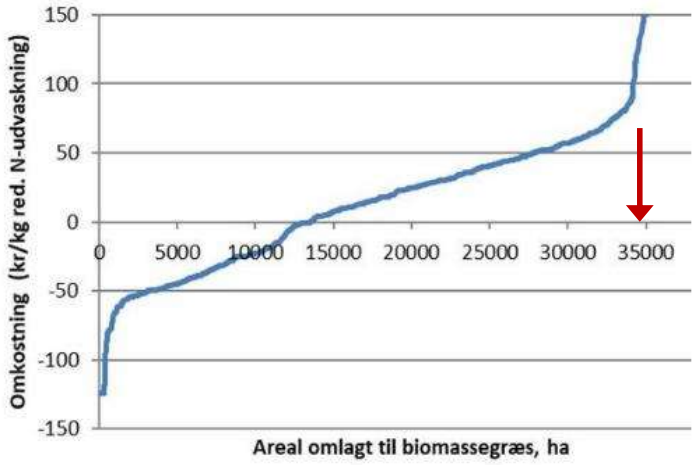

Kilder: DCA rapport 131. trans4num.eu

En robust plan sikrer udviklingsmulig-heder på de resterende landbrugsarealer

- Investeringssikkerhed
- Plads til at udbrede nye jordbrugssystemer
- Muligheder for intensivering
- Muligheder for nye teknologier
  - Fx bioraffinering, ny afgrøder, biobaserede gødninger mv.
- Beslutningsstøtte koblet til ny kvælstofregulering mv.
  - Særlige udfordringer ift. økologi

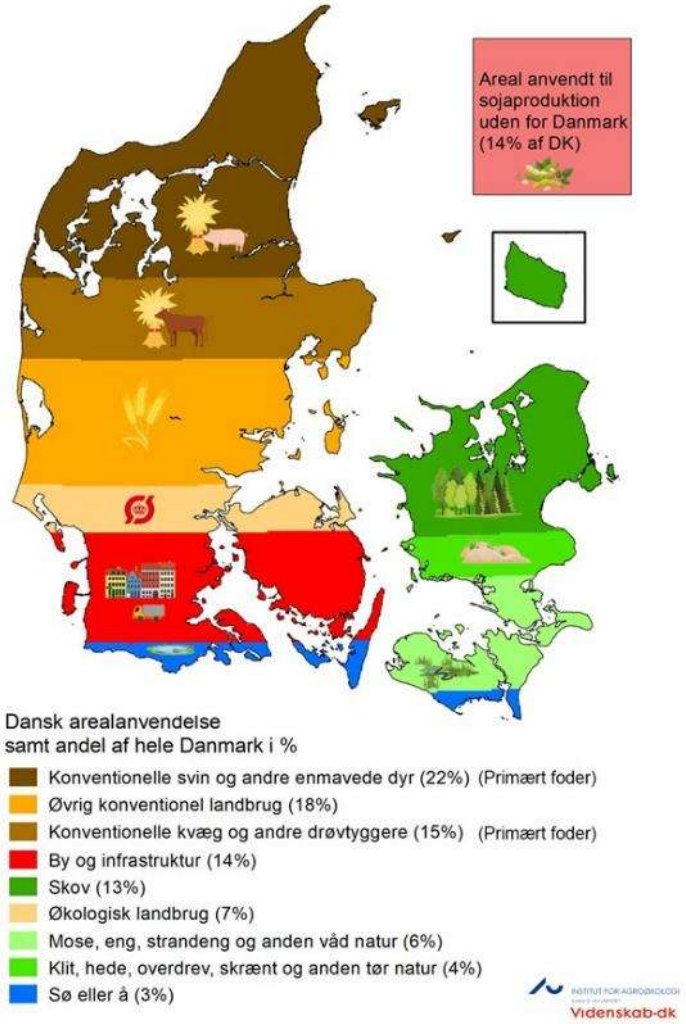

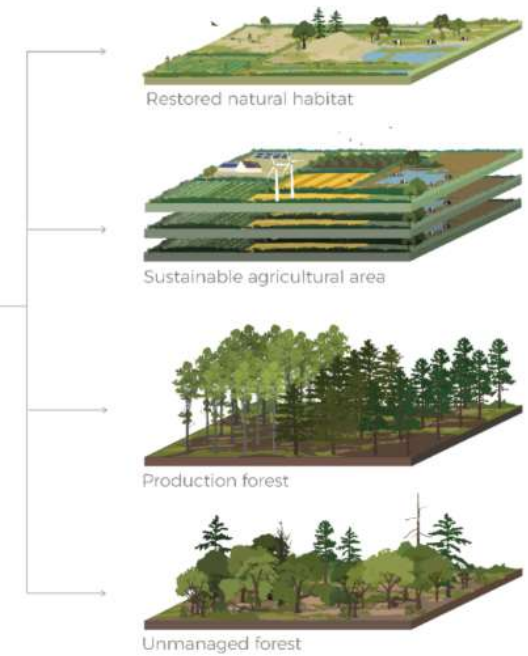

Kilder:
https://tidsskrift.dk/landbohist/article/view/156961/199301
Sustainscapes.org

Udviklingsveje for landbrug og landskab

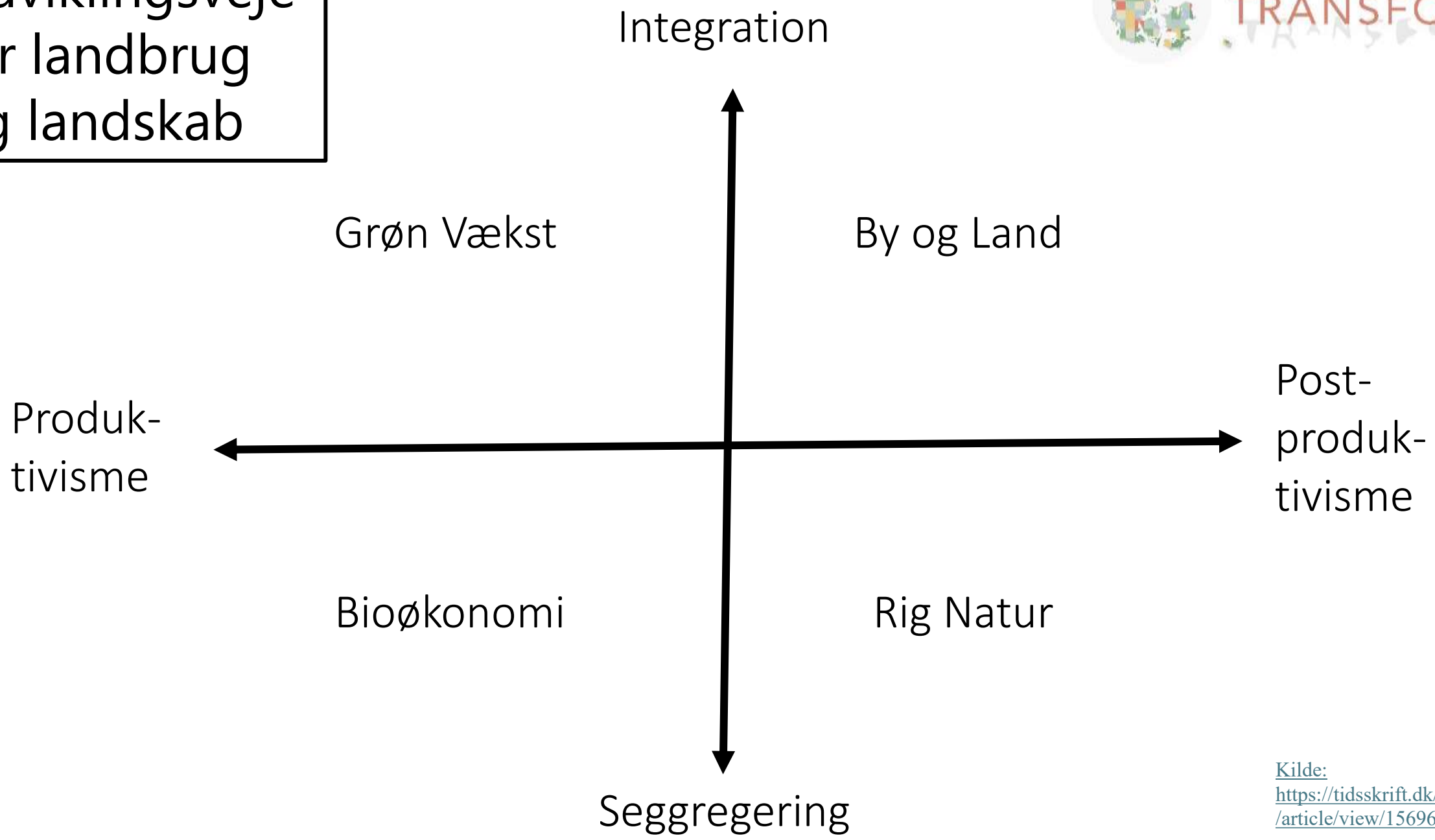

Kilde:
https://tidsskrift.dk/landbohist/article/view/156961/199301

Udviklingsveje for landbrug og landskab

TRANSFORM

Integration

Produk-tivisme

Post-produk-tivisme

Seggregering

Grøn Vækst

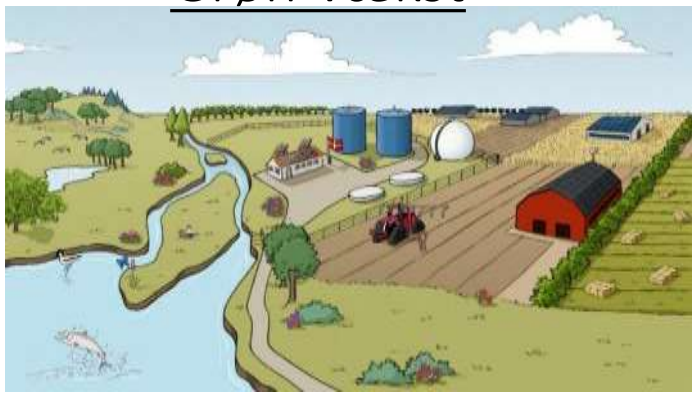

By og Land

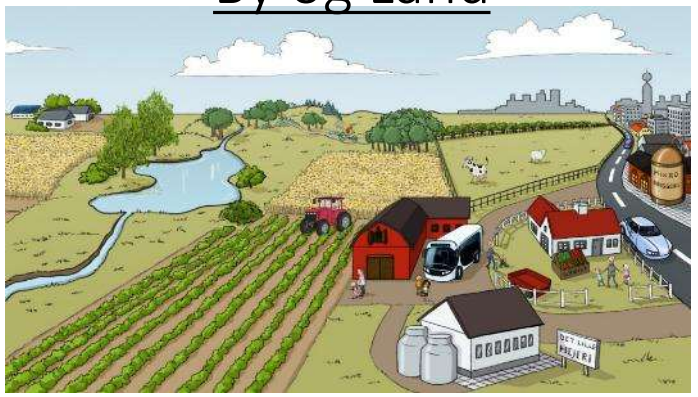

Bioøkonomi

Rig Natur

Kilde: https://tidsskrift.dk/landbohist/article/view/156961/199301

Tak for opmærksomheden

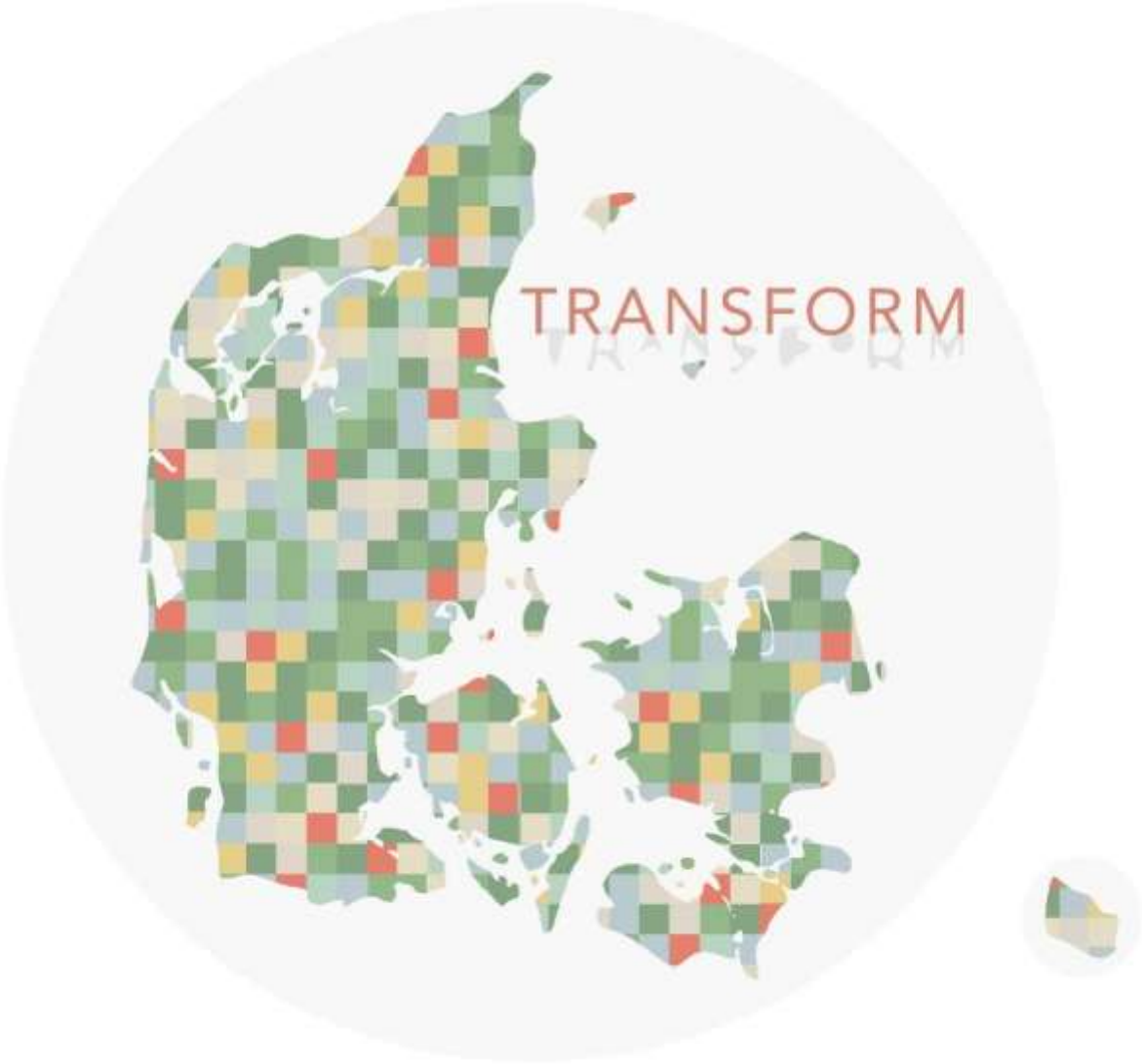

AARHUS UNIVERSITY

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

15. JUNI FONDEN

novo nordisk fonden